

Hledíc k tomu bylo nyní, když již nejde o absolutní trest smrti, nýbrž o trestní sazbu těžkého žaláře v trvání 15 let až do doživotí, přihlédnouti k ustanovení § 265 tr. ř., třebaže překročení horní hranice této trestní sazby je pojmově vyloučeno (srovn. Steiner, Das Gesetz über die Verhängung der Todesstrafe, Prager Archiv 1934, str. 666). Bylo tudíž podle § 265 tr. ř. přihlédnouti i k trestům uloženým obžalovanému po spáchání souzeného činu, to je k trestu těžkého žaláře v trvání 6 měsíců, uloženému rozsudkem krajského soudu v P. ze dne 27. prosince 1930, k trestu těžkého žaláře v trvání 10 měsíců podle rozsudku téhož soudu ze dne 6. listopadu 1931, k trestu tuhého vězení v trvání 2 měsíců podle rozsudku okresního soudu v P. ze 4. října 1930, k trestu tuhého vězení v trvání 1 měsíce podle rozsudku okresního soudu v P. z 5. ledna 1933, k trestu těžkého žaláře v trvání 8 měsíců podle rozsudku krajského soudu v T. z 29. července 1933, k trestu těžkého žaláře v trvání 5 měsíců podle rozsudku krajského soudu v P. z 11. prosince 1933 a k trestu těžkého žaláře v trvání 7 let podle rozsudku krajského soudu v T. ze 16. března 1937 a byl mu uložen trest těžkého žaláře v trvání dvaceti let, zostřený, jak uvedeno.

Čís. 6041.

Sborový soud druhé stolice se může usnésti, že se obžaloba nepřipouští a že se řízení zastavuje, jen má-li za to, že je tu některý z důvodů uvedených v § 213, odst. 1 tr. ř.

Ani zákon na obranu státu (zák. čís. 131/1936 Sb. z. a n.), ani prováděcí nařízení k němu (vlád. nař. čís. 196/1936 Sb. z. a n.) nestanoví nový důvod zastavení trestního řízení.

Pro soudy platí jen ustanovení první a třetí věty druhého odstavce § 5 zákona o obraně státu, nikoliv i ustanovení jeho druhé věty.

Postup soudu, mohly-li by býti trestním řízením dotčeny věci, které mají zůstatí utajeny v zájmu obrany státu.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1937, Zm I 900/37.)

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury k zachování zákona do usnesení vrchního soudu, jímž bylo vysloveno, že se obžaloba soukromého žalobce M. proti A. pro přečin podle § 97 pat. zák. nepřipouští a že se řízení zastavuje, takto právem:

Usnesením vrchního soudu ze dne 11. června 1937, jímž bylo k námitkám obviněného A. proti obžalovacímu spisu soukromého žalobce M., podanému na něho pro přečin podle § 97 pat. zák., uznáno právem, že se obžaloba nepřipouští a řízení se zastavuje, byl porušen zákon v ustanovení 1. odstavce § 213 tr. ř. a v ustanoveních 2. odstavce § 5

zák. ze dne 13. května 1936, čís. 131 Sb. z. a n., (o obraně státu), a 1. odst. § 2 vlád. nař. ze dne 3. července 1936, čís. 196 Sb. z. a n., vydaného podle § 197 zák. o obraně státu k provedení § 5 tohoto zákona.

D ů v o d y:

Podle spisů krajského soudu podal soukromý žalobce M., výrobce plynových masek, dne 4. února 1937 u jmenovaného soudu návrh na zavedení přípravného vyšetřování proti odpovědným funkcionářům firmy A. a spol. a zejména proti majiteli této firmy A. pro přečin podle § 97 pat. zák. Podle tvrzení soukromého žalobce porušili obvinění jeho právo patentové tím, že používali při tovární výrobě plynových masek, již se firma A. a spol. zabývá, ke zkoušení těsnosti masek vědomě v podstatě stejného zařízení, jakého používá a jaké má patentováno soukromý žalobce. Za přípravného vyšetřování, zavedeného usnesením vyšetřujícího soudce, byli vyslechnuti četní svědci a obviněný A. Tento doznal, že zná patentované zařízení soukromého žalobce (upínač k přístroji na zkoušení plynových masek), tvrdil však, že zařízení, jehož se používá v továrně firmy A. a spol. ke zkoušení těsnosti masek, nezasahuje do patentového práva soukromého žalobce, a dodal k tomu, že mu není možno podati popis zařízení jeho firmou používaného a předložiti příslušné nákresy, protože prý podnik jeho firmy je pod vojenským dozorem a protože prý ministerstvo národní obrany jeho žádost ze dne 28. února 1937 o povolení k výpovědi o tomto zařízení dosud nevyřídilo.

Po skončení přípravného vyšetřování podal soukromý žalobce dne 7. května 1937 včas u krajského soudu spis obžalovací proti A. pro zmíněný přečin.

Proti tomuto spisu obžalovacímu podal obviněný A. dne 22. května 1937 včas námitky, jimiž uplatňoval: 1. že jsou tu okolnosti, pro které stíhání skutku je vyloučeno, a že schází podle zákona potřebné svolení ke stíhání a 2. že tu není dostatečných důvodů, z nichž by mohl býti považován za podezřelého ze zažalovaného skutku. Na odůvodnění námitek pod 1. uvedených dovolával se především výměru ministerstva národní obrany ze dne 7. května 1937, jež dne 13. května 1937 v opise krajskému soudu předložil a jenž zněl takto: »Ministerstvo národní obrany nemůže vyhověti Vaší žádosti z 28. února 1937, poněvadž by vedením všech důkazů pro odmínutí žaloby a volností vypovídání při výslechu byly zveřejněny okolnosti, které mají zůstatí utajeny.« Dále se dovolával ustanovení § 18 zák. ze dne 13. května 1936, čís. 131 Sb. z. a n., o obraně státu, tvrdě, že ze zmíněného výměru vyplývá, že podnik firmy A. a spol. je podnikem důležitým pro obranu státu, pak odstavců 3 a 4 § 24 téhož zákona o povinnostech podniků důležitých pro obranu státu tvrdě zejména, že je jako majitel podniku důležitého pro obranu státu povinen zachovávatí veškeré skutečnosti týkající se tohoto podniku v zájmu obrany státu v tajnosti, a konečně ustanovení 2. odstavce § 5 téhož zákona o šetření zájmů obrany státu při vyko-

návání úřední pravomoci a ustanovení 1. odstavce § 2 vládního nařízení ze dne 3. července 1936, č. 196 Sb. z. a n., o šetření zájmů obrany státu při vykonávání úřední pravomoci. Pokud jde o námitku pod 2. uvedenou, odůvodňoval ji obviněný tvrzením, že z četných svědků v přípravném vyšetřování potvrdil pouze jeden obsah trestního oznámení a že i tento potvrdil obsah trestního oznámení jen částečně.

Vrchní soud rozhodl usnesením ze dne 11. června 1937 o těchto námitkách, že se obžaloba nepřipouští a řízení se zastavuje, a odůvodnil toto své rozhodnutí takto: »Podle přípisu ministerstva národní obrany ze dne 7. května 1937 byly by vedením důkazu pro odmítnutí žaloby a volností vypovídati při výslechu zveřejněny okolnosti, které mají zůstatí utajeny. Nerozhodno je při tom, jde-li o výrobky určené pro kruhy v žalobě uvedené. Jsou tu proto podmínky § 5, odst. 2 zák. čís. 131/1936 a § 2, odst. 1 vl. nař. čís. 196/1936 a nelze tudíž obžalobu připustiti. Útraty námitek přisouzeny nebyly, ježto se řízení zastavuje z ohledů na zájmy státu, tedy nikoliv z důvodů procesuálních.«

Trestní řád ustanovuje v 1. odstavci § 213: »Má-li sborový soud druhé stolice za to, že obžalobě odporuje některý z důvodů dále uvedených, má rozhodnouti: Obžaloba se nepřipouští a řízení se zastavuje. Tyto důvody jsou: 1. že skutek, který se dává obviněnému za vinu, není činem trestným náležejícím před soud; 2. že tu není dostatečných důvodů, z nichž by obviněný mohl býti považován za podezřelého z takového skutku; 3. že jsou tu okolnosti, pro které skutek přestává býti trestným, nebo pro které stíhání skutku je vyloučeno; konečně 4. že schází podle zákona potřebná žádost nebo přivolení osoby k tomu oprávněné«. Z citovaného ustanovení tr. ř. ve spojení s ustanovením 1 odst. § 214 tr. ř. vysvitá, že rozhodnutí, že se žaloba nepřipouští a řízení se zastavuje, smí býti sborovým soudem druhé stolice učiněno jen, má-li za to, že je tu některý z důvodů v 1. odstavci § 213 tr. ř. uvedených.

Z citovaného odůvodnění usnesení, jímž bylo rozhodnuto, že se obžaloba nepřipouští a řízení se zastavuje, plyne však, že vrchní soud neodůvodňuje své rozhodnutí žádným z důvodů v 1. odstavci § 213 tr. ř. vypočtených, že se o tomto ustanovení zákona vůbec nezmiňuje, nýbrž na odůvodnění svého rozhodnutí se dovolává toho, že jsou tu podmínky § 5, odst. 2 zák. ze dne 13. května 1936, čís. 131 Sb. z. a n., o obraně státu, a § 2, odst. 1 vládního nařízení ze dne 3. července 1936, čís. 196, Sb. z. a n., při čemž zdůrazňuje, že se řízení zastavuje z ohledů na zájmy státu a nikoli z důvodů procesuálních.

Leč odstavec 2, § 5 zákona ze dne 13. května 1936, čís. 131 Sb. z. a n., o obraně státu, a odstavec 1, § 2 vládního nařízení ze dne 3. července 1936, čís. 196 Sb. z. a n., vydaného podle § 197 zák. o obraně státu k provedení § 5 tohoto zákona, jichž se vrchní soud na odůvodnění svého rozhodnutí dovolává, neobjasňují ustanovení, jež by rozhodnutí vrchního soudu ospravedlňovalo.

Odstavec 2 § 5 zák. o obraně státu ustanovuje: »Jestliže by v řízení před soudy, úřady a veřejnými orgány mohly býti dotčeny věci, které

mají zůstatí utajeny v zájmu obrany státu, je soud, úřad nebo orgán řízení provádějící povinen učiniti všechna vhodná opatření, aby věci ty zůstaly zachovány v tajnosti. Za tím účelem se může úřad nebo veřejný orgán řízení provádějící v mezích nezbytnosti odchýliti od platných předpisů řízení se týkajících; to platí i v jiných případech, kdy je toho v zájmu obrany státu naléhavě třeba. Opatření, opřena výslovně o ustanovení věty první, není třeba odůvodňovati«.

Podle jasného znění tohoto odstavce § 5 zák. o obraně státu platí ustanovení věty první a třetí tohoto odstavce nejen pro úřady a veřejné orgány, nýbrž i pro soudy, kdežto ustanovení věty druhé o přípustnosti odchýlení se od platných předpisů řízení se týkajících platí pouze pro úřady a veřejné orgány, nikoli tedy i pro soudy. (Důvodová zpráva k § 5 vládního návrhu zákona o obraně státu; Vorel, Komentář k zákonu o obraně státu, str. 13 a 14; Steiner, Der strafrechtliche Gehalt des Staatsverteidigungsgesetzes v seš. 4 »Juristenzeitung für das Gebiet der Tschechoslovakischen Republik« z r. 1937, str. 85).

Vhodnými opatřeními, jež mají býti podle předpisu tohoto odstavce § 5 zák. o obraně státu za předpokladu v první větě tohoto odstavce uvedeného soudem, úřadem nebo veřejným orgánem učiněna za účelem tam naznačeným, rozumí zákon podle jasného znění a smyslu první věty citovaného odstavce opatření, jichž je třeba, aby v řízení soudem, úřadem nebo veřejným orgánem prováděném, zůstaly zachovány v tajnosti věci, které mají zůstatí utajeny v zájmu obrany státu, tedy opatření, jež je za uvedeným účelem učiniti v průběhu řízení prováděného soudem, úřadem nebo veřejným orgánem. Že má býti řízení soudem, úřadem nebo veřejným orgánem prováděné zastaveno, jakmile vyjde najevo, že by v něm mohly býti jakkoli dotčeny věci, které mají zůstatí utajeny v zájmu obrany státu, citovaný odstavec § 5 zákona o obraně státu neustanovuje. Správnosti tohoto výkladu nasvědčuje zase znění důvodové zprávy k § 5, odst. 2 zákona o obraně státu, pokud se tam s poukazem na zvláštní předpisy § 7, odst. 1 zákona o vyvlastnění k účelům obrany státu č. 63/1935 Sb. z. a n. a § 21 zákona o ochraně a obraně — — proti leteckým útokům č. 82/1935 Sb. z. a n. praví, že druhý odstavec § 5 osnovy zákona o obraně státu obsahuje všeobecná ustanovení o tom, jak zabezpečit v řízení před soudy, úřady a veřejnými orgány utajení věcí, jež v zájmu obrany státu třeba zachovat v tajnosti. Odůvodňuje-li tedy vrchní soud své rozhodnutí tím, že jsou tu dány podmínky 2. odstavce § 5 zák. o obraně státu, odůvodňuje své rozhodnutí skutečností, jež je nikterak neospravedlňuje.

Dovolává-li se pak vrchní soud na odůvodnění svého rozhodnutí též odstavce 1 § 2 uvedeného vládního nařízení, činí tak rovněž neprávem; neboť tento odstavec vládního nařízení ustanovuje pouze: »Jakmile soudy, úřady nebo jiné veřejné orgány ve vykonávání své pravomoci jakkoli zjistí, ať z vlastního popudu nebo na upozornění jiného úřadu (orgánu), strany nebo jiného účastníka řízení, zejména pak na upozornění některého vojenského velitelství (úřadu, orgánu), že by

mohly býti dotčeny zájmy obrany státu, k nimž jsou povinny přihlížeti, zařídí neprodleně, čeho podle § 5 zákona (o obraně státu) třeba«; neustanovuje tedy ani citovaný odstavec, že řízení soudem, úřadem nebo veřejným orgánem prováděné má býti zastaveno, vyjde-li v něm najevo, že by v něm mohly býti jakkoli dotčeny věci, které mají zůstatí utajeny v zájmu obrany státu, kdyžťe ani § 5 zákona o obraně státu sám nikde, tedy ani v odstavci 1 a 3, takový předpis neobsahuje.

Neshledal-li vrchní soud v tomto případě podkladu pro rozhodnutí podle §§ 211 nebo 212 tr. ř. a neshledal-li, jak vysvítá z odůvodnění jeho rozhodnutí, že obžalobě odporuje některý z důvodů v odstavci 1 § 213 tr. ř. vypočtených, zejména některý z důvodů v tomto ustanovení zákona pod 2, 3 a 4 uvedených, jichž se obviněný ve svých námitkách proti spisu obžalovacímu dovolával, měl podle 1. odstavce § 214 tr. ř. rozhodnouti, že se obžaloba připouští. Na nalézacím soudu bylo by pak bývalo, aby jako soud řízení provádějící učinil všechna opatření, aby věci, které mají zůstatí utajeny v zájmu obrany státu, zůstaly v řízení zachovány v tajnosti.

Opatření tohoto rázu uvádí příkladmo § 1 vl. nař. č. 196/1936 Sb. z. a n. Dále bylo by bývalo na nalézacím soudu, aby si počínal podle předpisu § 5, odst. 3 zákona o obraně státu, platícího i pro soudy, a po případě i podle § 25, odst. 5 téhož zákona, platícího rovněž i pro soudní úkony, pokud by byly opodstatněny předpoklady posléz uvedeného ustanovení.

Rozhodl-li tedy vrchní soud svým usnesením, že se obžaloba nepřipouští a řízení se zastavuje, ač neshledal, že obžalobě odporuje některý z důvodů v 1. odst. § 213 tr. ř. uvedených, a ač odstavec 2 § 5 zákona ze dne 13. kvěna 1936, čís. 131 Sb. z a n., o obraně státu, a odst. 1 § 2 vládního nařízení ze dne 3. července 1936, čís. 196 Sb. z. a n., jichž se na odůvodnění svého rozhodnutí dovolává, nový důvod pro rozhodnutí v 1. odst. § 213 tr. ř. uvedené nestanoví, porušil svým rozhodnutím zákon, a to v ustanovení 1. odst. § 213 tr. ř. a v ustanoveních odst. 2. § 5 cit. zák. o obraně státu a odst. 1. § 2 cit. vládního nařízení. Bylo proto zmateční stížnosti k zachování zákona vyhověti a uznati jak se stalo.

Čís. 6042.

Jednal-li někdo instinktivně ve stavu pochopitelného překvapení, nelze mu přičítati (§ 335 tr. zák.), že neuvažoval o možných následcích svého prudkého pohybu.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1937, Zm II 479/37.)

Srov. rozh. čís. 4633 Sb. n. s. tr.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného A. do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. z.,